

Та при застосуванні примусових заходів у кримінальному провадженні, слід мати на увазі, що права та свободи людини можуть бути обмежені законом в обсязі, необхідному для захисту. Та ще слід мати на увазі, що громадяни України мають безліч незаперечних прав і свобод, які ні в якому разі не обмежуються у кримінальному провадженні. Заходи забезпечення кримінального провадження є засобами забезпечення законності держави, передбаченими кримінально-процесуальним законом, що застосовуються уповноваженими органами (посадовими особами), що ведуть кримінальний процес, так як це чітко визначено законом, для запобігання та припинення таких правопорушень - забезпечення виявлення та встановлення доказів з метою досягнення ефективності кримінального провадження

Перелік використаних джерел

1. Конституція від 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 31.05.2021).
2. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 13.08.2021).
4. Кримінальний процес : підручник / О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін. ; за заг.ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584

Андрій Миколайович ЩУР,
курсант 2-го курсу, КП 931
факультету підготовки фахівців
для підрозділу кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

професор кафедри кримінального процесу ФПФОДР

к.ю.н., доцент

Володимир Михайлович ФЕДЧЕНКО

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОПОРЦІЙНОСТІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Діяльність державних органів, повинна здійснюватись із дотриманням невідчужуваних, основних прав людини, має бути спрямована на забезпечення цих прав та їх захист, що є однією з умов реалізації принципу верховенства права. Правомірність такої діяльності залежить, зокрема, від дотримання принципу пропорційності, який визначає міру можливого втручання в права й свободи людини, тим самим забезпечуючи їх захист від надмірного державного впливу. Кримінальний процесуальний кодекс України чітко встановлює порядок ініціювання питання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, визначає кримінальну процесуальну форму розгляду відповідних клопотань і перелік фактичних обставин, які підлягають встановленню. Неухильне дотримання цих вимог, поєднане з пропорційним застосуванням судового розсуду, на практиці має привести до прийняття слідчим суддею або судом законного й обґрунтованого рішення.[2]

Такий висновок можемо зробити з рішень Конституційного Суду України, де зазначається, що обмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод не можуть бути свавільними й несправедливими, вони мають встановлюватися виключно Конституцією та законами України, мати на меті легітимність, бути обумовленими суспільною необхідністю досягнення цієї мети, пропорційними й обґрунтованими. У разі обмеження конституційного права або свободи законодавець зобов'язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть можливість оптимально досягти легітимної мети з мінімальним втручанням у

реалізацію цього права або свободи й не порушувати сутнісний зміст такого права. На рівні правозастосування та інтерпретації норм кримінального процесуального права пропорційність має значення для оцінки наявності підстав обмеження прав людини, а також подолання прогалин у кримінальному процесуальному регулюванні й вирішення колізій у цій сфері.

Варто зауважити, що в судовій практиці наявна велика кількість посилань на засаду пропорційності під час реалізації судових повноважень, зокрема що стосуються арешту майна, питань тримання під вартою та багато інших. У зв'язку з цим у статті здійснюється аналіз правового змісту принципу пропорційності під час застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження

Натепер пропорційність розглядається як основоположний принцип права, а саме як необхідна складова верховенства права. Принцип пропорційності є єдиним механізмом із верховенством права в питаннях захисту прав і свобод людини й забезпечення справедливого правового регулювання. Із цього питання Конституційним Судом України у своєму рішенні від 25 січня 2012 року No 3-рп/2012 у справі No 1-11/2012 було зазначено, що: «<...> одним з елементів верховенства права є принцип пропорційності, який у сфері соціального захисту означає, зокрема, що заходи, передбачені в нормативно-правових актах, повинні спрямовуватися на досягнення легітимної мети й мають бути співмірними з нею[1].

Базовими критеріями, які розкривають природу принципу пропорційності, є категорії «обмеження» та «баланс». Вказана пропорція має забезпечувати належний баланс, гармонійний розвиток і безконфліктне врегулювання загальносоціальних та індивідуальних інтересів. Баланс можна вважати справедливим (оптимальним) лише за умови, що обмеження, яке запроваджується, не посягає на саму сутність того чи іншого права й не

призводить до втрати його реального змісту]. Отже, засада пропорційності – це загальна керівна ідея відповідності, співмірності юридичних засобів обмежувального характеру легітимній меті, спрямована на забезпечення ефективності правового регулювання та належного балансу приватних і публічних інтересів.

Перелік використаних джерел

1. Рішення Конституційного Суду України від 25 січня 2012 року No 3-рп/2012 у справі No 1-11/2012 / Конституційний Суд України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/go/v003p710-12>
2. Капліна О.В., Шило О. Г. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2018. 584 с

Михайло Михайлович ЯКУБОВИЧ,

*курсант 3 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*Доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки ФПФОДР
к.ю.н., доцент*

Наталія Валеріївна ПАВЛОВА

СУТНІСТЬ ВБИВСТВА, ПРИХОВАНОГО ІНСЦЕНУВАННЯМ

Розслідування вбивства є складним пізнавальним процесом, який залежить від розуміння ймовірності подій. Більшість юристів вважають, що при наявності одних ознак, слідчий може припускати також інші, а мета інсценування вбивства полягає в тому, щоб заплутати хід розкриття кримінального правопорушення. Почуття страху, що з'являється у злочинця після скоєння злочину, спонукає його